

TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT
SOOME-UGRI OSAKOND

Tanel Svirgsden

AFEKTIIVSUST VÄLJENDAVID KEELENDID SOOME SPORDIKEELES

Bakalaureusetöö

Juhendaja Hanna Katariina Jokela, Ph.D

TARTU 2014

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Teoreetilised lähtekohad	5
1.1. Sõnaliigid	5
1.2. Sõnade mitmetähenduslikkus.....	6
1.3. Spordikeel	7
2. Verbide, substantiivide ja adjektiivide kasutus spordikeeles	9
2.1. Verbid.....	10
2.1.1. Õnnestumised	10
2.1.2. Ebaõnnestumised	21
2.1.3. Järeldused.....	23
2.2. Substantiivid.....	23
2.1.1. Tegijat nimetavad substantiivid	23
2.2.2. Mänguga seotud substantiivid.....	31
2.2.3. Järeldused.....	34
2.3. Adjektiivid	35
2.3.1. Tegijat iseloomustavad adjektiivid	35
2.3.2. Mängu iseloomustavad adjektiivid	36
2.3.3. Järeldused.....	39
2.4 Järeldused verbide, substantiivide ja adjektiivide kasutamise kohta soome spordikeeles.	39
Kokkuvõte	41
Kirjandus	43
Affective linguistic forms in Finnish sports language. Summary	45

Sissejuhatus

Käesolevas bakalaureusetöös uuritakse afektiivsust väljendavaid keelendeid soome spordikeeles kahe veebiväljaande põhjal. Täpsemalt keskendutakse mängijatele ja mänguolukorda kirjeldavatele verbidele, adjektiividele, substantiividele. Spordiuudiseid lugedes võib tähele panna, et need erinevad teistest uudiseliikidest oma elava kirjelduse, värvikuse ja dünaamika poolest. Sellise iseloomu annavad uudistele kujundlikud sõnakasutused, mis annavad positiivse või negatiivse hinnangu mingile olukorrale või selles osalejale. See tõestab, et nii nagu teistel erialadel on oma oskuskeel, on ka spordikeel erialaspetsiifiline keel. Spordikeelt saab omakorda jaotada väiksemateks üksusteks erinevate spordialade näol. Igal spordialal on oma terminid, mis teatud situatsiooni kõige paremini iseloomustavad ja ühtlasi ka emotsiooni edasi kannavad.

Analüüsitav materjal on kogutud Soome väljaannetest Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat, vastavalt 1/3 ja 2/3 käsitletavatest keelenditest. Ühtekokku on analüüsitud 139 lauset, millest 69 olid verbidega, 53 substantiividega ning 17 adjektiividega seotud. Mõnel sõnal leidis rohkem kui üks näitelause. Ilumise perioodi ja ühtlasi ka mahu piiranguks on seatud vahemik 1. märts – 31. mai 2013. aastal. Uurimistöösse valiti antud väljaanded nende erineva väljendusviisi tõttu. Helsingin Sanomat on mainelt konkreetsem ja ametlikum, Ilta-Sanomat on vastupidi tuntud oma vabama ja kõnekeelsema väljenduse poolest.

Uurimistöös keskendutakse kahele spordialale – jäähokile ja korvpallile. Põhiolemuselt ei erine need spordialad kuigi palju. Nii jäähoki- kui ka korvpalliväljakul on kindel arv mängijaid, mänguaeg on piiratud, mänguidee on rutiinne – põhineb ründamisel ja kaitsmisel. Igal mängijal on oma kohustustest tulenevalt positsioon: jäähokis ründaja, kaitsja (lisandub ka väravavaht) ja korvpallis vastavalt asetusele mänguskeemis. Põhjuseks, miks siinses töös käsitletakse just neid spordialasid, on soomlaste ühe spordiala eelistus ja uurimuse autori isiklik huvi korvpalli vastu. Soomlaste seas on jäähoki ülimalt populaarne. Korvpall jääb spordiuudiseid lugedes selgelt varju, juba korvpalli kajastavate artiklitenigi jõudmine on keerukam. Kui jäähoki on spordiuudiste rubriigis selgelt välja toodud, siis korvpalliuudised on paigutatud lingi *muud* alla. See näitab, et korvpallifännid on Soomes selges vähemuses.

Uurimistöös vaadeldakse siiski mõlema spordiala mängusituatsioonide kirjeldusi ühiselt, eraldi neile spordialadele ei keskenduta.

Varem on sarnast teemat uurinud näiteks Martin Rebbase, Katrin Seppel ja Kadri Haljamaa. Martin Rebbase 2007. aastal kaitsitud bakalaureusetöös „Leivoin, kohotin ja lopulta kypsyin... Urheilukielen monimerkityksiset verbit“ uuriti spordikeeles esinevaid verbe. Analüüsitava osa materjal koguti peamiselt õhtulehtede, Yleisradio ja ajalehe Helsingin Sanomat internetiarhiividest. Täpsemalt uuriti, kuidas soome keele verbide kasutus üld- ja spordikeeles erineb. Spordikeelt on kõne all olevas bakalaureusetöös käsitletud kui üht erialakeelt. Siinses uurimuses on paljuski just sellest bakalaureusetööst eeskuju võetud.

Katrin Seppel uuris oma bakalaureusetöös „Ekspressiiviset verbit urheiluselostuksissa. Esimerkkinä Antero Mertarannan jääkiekkoselostukset.“ reporteri Antero Mertaranta kasutatud ekspressiivseid verbe 2006. aastal toimunud Torino olümpia jäähokireportaažis. Uurimistööst selgub, et spordikommentaatorid elavdavad keelt afektiivsete sõnadega, kasutades palju slängi ja kõnekeelseid väljendeid. Seppel proovis ekspressiivseid verbe ka eesti keelde tõlkida, kuid see tekitas raskusi, põhjendades seda asjaoluga, et eesti spordikeel ei ole nii arenenud kui soome.

Kadri Haljamaa uuris oma bakalaureusetöös „Jäähoki sõnavara soome ja eesti kirjalikus ning suulises reportaažis“ soome- ja eestikeelset kirjalikku ning suulist jäähokisõnavara. Tema töö materjal on kogutud põhiliselt 1998. aastal toimunud Nagano olümpiamängude ajal toimunud jäähokiturniiri ajal. Sõnavara ülevaade on jagatud osadeks jäähoki olemusest lähtudes (mängijad, rünnak ja kaitse, värava löömine jne). Analüüsi osade juurde on ära toodud ka näitelaused.

Siinne bakalaureusetöö koosneb sissejuhatusest, teoreetilisest osast, analüüsist ja kokkuvõttest. Analüüsis käsitletakse kolme sõnaliiki: verbe, substantiive ja adjektiive ning iga alajaotuse lõpus antakse lühike ülevaade käsitletud sõnaliigi kohta. Kokkuvõte sisaldab järeltööd vaadeldud sõnaliikide kasutusest spordikeeles.

1. Teoreetilised lähtekohad

Keel on üks maailma kategoriseerimise vahendeid, mis muu hulgas avaldub sõnade jagunemises sõnaliikidesse (Pajusalu 2009: 58). Kõikides keeltes on sõnaliigid olemas, kuid nende hulk, koosseis ja piiratluse aste on keeliti erinev (Karlsson 1994: 218). Soome keeles on tähenduse järgi jagades järgmised sõnaliigid: substantiivid, adjektiivid, pronoomenid, numeraalid, verbid, adverbid, konjunktsioonid, interjektsioonid ja adpositsioonid (Karlsson 1994: 174). Uurimistöös käsitletakse spordikeeles tarvitata vaid substantiive, adjektiive ja verbe.

1.1. Sõnaliigid

Semantika vaatepunktist tähistavad verbid sündmusi. Sündmustele on omane teatud ajaline mõõde: mingi aja jooksul miski muutub või jääb püsima. Verbiga tähistatu on alati selles mõttes abstraktne, et tegevust sooritab tegija, keda ei saa muul viisil sündmusest eristada kui abstraherides. Ei ole võimalik näha ainuüksi jooksmist, vaid jooksvaid inimesi, inimesi või linde. (Pajusalu 2009: 64)

Substantiivid on enamasti kohti (*väljak, mets, kool*), objekte (*kapp, buss, pilv*) ja elusolendeid (*mees, naine, koer*) tähistavad, kuid võivad olla ka abstraktsema tähendusega (*ilu, pehmus, jooksmine*). On võimatu loetleda kõiki objekte, nähtusi ja sündmusi, millele substantiividega saab viidata. Oluliseks tuleb pidada seda, et substantiiviga tähistatu on kõneleja jaoks, vähemalt kõnelemise hetkel ja tema vaatepunktist, ajaliselt püsiv tervik. (Pajusalu 2009: 59)

Omadussõnad ehk adjektiivid on substantiivide ja verbidega võrreldes eri keeltes üsna varieeruv sõnaliik. Sõnaliigina on adjektiivid suur ja avatud rühm ning sarnanevad paljuskimimisõnadega, kuid samas kannavad ka adjektiividele tüüpilisi jooni, nt nimisõnaga ühildumine. Omadussõnadel on keelekasutuses eelkõige kaks ülesannet: 1) nende abil väidetakse mingi entiteedi (tüüpiliselt nimisõna) mingit omadust, nt *lill on ilus* ; 2) teine funktsioon on nimisõna juurde kuuluva täiendina täpsustada referenti, nt *suur maja*. (Pajusalu 2009: 77–78)

1.2. Sõnade mitmetähenduslikkus

Paljudel argikeele sõnadel on mitu tähendust. Nähtust, kui lekseemil on rohkem kui üks denotatsioon, nimetatakse mitmetähenduslikkuseks ehk polüseemiaks (Karlsson 2002: 243). Pajusalu sõnul ei tähenda polüseemia mis tahes tähenduse olemasolu, vaid seda, et sõnal on keelesüsteemis kindlaks kujunenud tähenduste hulk. Ka seletavad sõnaraamatud tunduvad olevat võtnud sama seisukoha, andes iga sõna puhul vaste nii põhitähenduse kui ka selle alltähenduste kohta. (Pajusalu 2009: 17–18)

Ronald Langackeri väitel on mis tahes sagedusega leksikaalne üksus enamasti polüseemne ehk sõnal on palju seotud tähendusi, mis kõik on mingil määral kinnistunud (Langacker 2008: 37). Polüseemia kui mitmetähenduslikkuse motiveeritus väljendub sõnades, millel on samal ajal sarnane tähendus kui ka omavaheline sõltuvus. Nt võib sõna *laps* tähendada 'mittetäiskasvanud inimene' või 'järglane' – sõna kaks tähendust on omavahel seotud, kuna järglased on algselt ka mittetäiskasvanud ja enamasti räägitaksegi neist rohkem lapse-eas, nii on see sama isik ühtaegu mittetäiskasvanud kui ka järglane. (Pajusalu 2009: 89)

Kangasniemi polüseemia käsitlestest selgub, et sõna mitmetähenduslikkus võib-olla tihti ebaselge (Kangasniemi 1997: 45). Metoodiliselt on polüseemia uurimises kõige tähtsamal kohal küsimus, kuidas teha kindlaks sõna mitmetähenduslikkus ning juhul kui sõna on polüseemne, siis ka nende tähendusvarjundite hulga määramine (Pajusalu 2009: 91). Sõna tähenduste hulk sõltub sellest, kui täpne ja mitmetahuline kirjeldus tähendusest soovitakse anda (Kangasniemi 1997: 46). Alltähenduste hulk sõltub referentide konkreetsusastmest. Üldine seaduspära oleks selline: mida konkreetsem ja püsivam on lekseemi referent, seda vähem omab ta alltähendusi. Verbidel on substantiividega võrreldes keskmiselt rohkem tähendusi. Seda selletõttu, et paljude substantiivide tüüpilised referendid on palju konkreetsemad ja selgepiirilised, samal ajal kui verbide tüüpilised referendid on oma olemuselt palju hägusamad. (Karlsson 2002: 244)

Juhul kui polüseemia keelest puuduks, peaks üldsõnavara olema mahult märksa suurem ning nii ema- kui võõrkeele omandamine nõuaks palju rohkem tööd. Lisaks sellele oleks sõnade rohkuse tõttu nende fonoloogiline erinevus väiksem, mis nõuaks kõnelejatelt selgemat hääldust. Sellest tulenevalt võib väita, et sõnade mitmetähenduslikkus muudab keele ökonoomsemaks. (Karlsson 2002: 245)

1.3. Spordikeel

Keel kui suur ja pidevalt arenev kommunikatsioonisüsteem on inimestele üks olulisemaid suhtlus- ja väljendusvahendeid. Keel jaguneb kõnekeeleks ja kirjakeeleks. Kõnekeel viitab üldiselt vabamale suhtlusele, samal ajal kui kirjakeel pigem ametlikule suhtlusele. Kirjakeelel on sõnavarast ja lausestustasandist lähtudes erinevaid allsüsteeme. Kirjakeele üheks allsüsteemikompleksiks võib nimetada oskuskeelt, millel on omakorda palju alajaotusi. Nii nagu teistel erialadel on erialane terminoloogia, saab rääkida ka spordikeelest kui oskuskeelest. (Kull 2000: 111) Kuigi üldkeelel on oskuskeelega võrreldes vabam, paindlikuma sõnakasutusega ning varjundirohkem, on võimalik leida ka mõlemale keelepruugile ühiseid jooni. Näiteks võivad sõnad *korvpall*, *võrkpall*, *jalgpall* olla kasutatavad mitte ainult vahendina vaid ka mängu tähenduses. (Kull 2000: 116) Olgu märgitud, et siinses töös peetakse üldkeele all silmas igapäevast keelekasutust.

Spordikeel on oskuskeel, mis sisaldab endas erinevate spordialadele omaseid termineid. Erialased sõnad arenevad kiiresti uute mõistete kasutuselevõtuga. Oskuskeele üheks peamiseks eesmärgiks on kiirendada, kergendada ja selgitada konkreetse valdkonnasisese keele mõistmist. Lihtsustatult on erialane terminoloogia teatud grupi teineteise mõistmise vahend. (Niemelä 2011: 9)

Erinevates spordialades, nt jäähokis, on välja kujunenud väga mahukas erialaterminoloogia. Uued sõnad tulevad oskuskeelde kas üldkeelest, teisest erialakeelest või võõrkeelest. Üldkeelelisi sõnu võetakse kasutusele kas algkujul või ühendatakse neid ühissõnadeks ja sõnaliideteks. Üldkeelest tuletatud sõnad on tähtsaks allikaks oskuskeele terminoloogia laienemisel. Seda tuleks pidada esimeseks allikmaterjaliks kui erialakeelde otsitakse uusi sõnu. (Niemelä 2011: 9) Spordisõnavara uueneb ja täieneb pidevalt spordis toimuvate arengute ja muutuste tõttu. Uute terminite lisandumine on olnud seotud eelkõige uute tehniliste võtete ja varustuse kasutuselevõtu ning reeglite muutumisega. (Kull 2000: 117–118) Spordikeele mõjutajateks on suures osas spordikommentaatorid, -ajakirjanikud ning spordireporterid. Viimasest kolmest saaks välja tuua ehk kõige värvikama keelekasutusega spordikommentaatorid, kelle keelekasutus on kõige spontaansem, kirjeldades spordisündmuse nende toimumise hetkel. Teadagi on spontaanne kõne värvikam ning seetõttu kannab see ka tugevamat emotsiooni. Sport äratav mitmesuguseid tundeelamusi, mis väljenduvad ka keelekasutuses. Spordivõistlusi kuvatakse meedias üldiselt suure draamana. Seetõttu on spordikeel vägagi värvikas ja täis erinevat kujundlikku keelekasutust. Alan Cruse'i sõnul on

keelendid suhtluses efektiivsed ja prestiižsed, kui sõnumi edastajal ja adressaadil on sarnased varasemad kogemused (Cruse 2000: 127). Sellele toetudes saab spordikeele tarvitaja erineva värvinguga keelendeid kasutades oma sihtrühma spordielamuse kordades emotsionaalsemaks muuta. Samas on mõeldamatu eeldada, et kõik spordisõnumi saajad on monogeense taustsüsteemiga. Sellest hoolimata on tundepõhine liialdamine spordikeelele iseloomulik (Niemelä 2011: 10). Nagu eelnevalt kirjeldatud, on spordikeel välja kujunenud mitmete tegurite mõjul. Peamiselt on nende tegurite eesmärk vürtsitada meie keelekasutust erinevatest eluvaldkondadest pärit keelenditega. Seega on spordikeel väga laiahaardeline ja kõikehõlmav oskuskeel.

2. Verbide, substantiivide ja adjektiivide kasutus spordikeeles

Siinse bakalaureusetöö analüüs jaguneb sõnaliikide alajaotusest lähtuvalt kolmeks: verbid substantiivid ja adjektiivid. Verbide tarvitust kirjeldav peatükk on omakorda liigendatud lähtuvalt mängusituatsiooni õnnestumisest või ebaõnnestumisest. Substantiive ja adjektiive vaadeldakse kahes kategoorias: tegija või mänguga seotud olevad sõnad. Iga sõnaliigi peatüki lõpus on kokkuvõte, mis esitab järeldused käsitletud sõnaliigi kohta soome spordikeeles. Sõnade tähendused, mis vastavad üldkeelele, on kontrollitud Soome-eesti seletavast sõnaraamatust, Soome-eesti/Eesti-soome taskusõnastikust ja Oikeeta Suomee kõnekeele sõnaraamatust.

Varasematest uurimistöödest sarnaneb siinse tööga enim Martin Rebbase 2007.aastal kaitstud bakalaureusetöö “Leivoin, kohotin ja lopulta kypsyin...”, kus uuriti samuti spordikeelt. Sealses töös pärines allikmaterjal lisaks ajaleheartiklitele ka raadioülekannetest. Kõnealuses töös keskenduti verbidele, kuid erinevalt siinsest tööst ei vaadeldud konkreetselt ühtki spordiala, vaid spordikeelt kui tervikut. Jäähoki sõnavara käsitles oma bakalaureusetöös Kadri Haljamaa, kes kogus oma töö materjali Nagano olümpiamängude raames toimunud jäähoki turniiridelt. Siinset tööd motiveerib ka Katrin Seppeli 2006.aastal kaitstud bakalaureusetöö, milles uuriti spordikeeles pruugitavaid ekspressiivseid verbe. Tööst ilmnes, et spordikommentaatorid elavdavad keelt afektiivsete verbidega.

Valimisse kuuluvaid sõnu selgitatakse tabelitele toetudes. Ülevaatlikkust hõlbustav tabel on liigendatud järgmiselt:

1.	näitelause		
2.	Spordiala		
3.	Allikas		
		Spordikeel	Üldkeel
4.	Tähendus		

Number üks tähistab näitelauset, mis on leitud Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat veebiväljaannetest ajavahemikul 1. märts–31. mai aastal 2013. Number kaks märgib vaatluse all olevat spordiala: siinses töös keskendutakse jäähokile ja korvpallile. Näitelause allikat tähistab rida number kolm. Neljandal real vaadeldakse sõna tähendust nii spordi- kui ka üldkeeles. Viimase all peetakse siinses töös silmas igapäevast keelekasutust, nii slängi kui ka kõnekeelt. Spordikeele spontaanse iseloomu tõttu on artiklite keelekasutus sageli kõnekeelne, mistõttu ei pruugi artiklites esinevatele terminitele alati kirjakeelset vastet leiduda. Mõnele kasutusel olevale terminile on keeruline eesti keeles üldkeelset vastet leida ning sellest tulenevalt on selgitatud vaadeldud keelendi üksusi lahusolevaina. Samas ei pruugi spordi- ja üldkeel alati üksteisest erineda.

2.1. Verbid

Selles peatükis käsitletakse jäähoki ja korvpalli mängu iseloomustavaid verbe. Kuna spordis osalejad on alati liikumises, on verbidel spordiartiklite värvikuse kujundamisel väga suur osatähtsus. Vaatluse all olevad verbid on võimalik tähenduse põhjal jaotada õnnestumiseks ja ebaõnnestumiseks. Selline jaotus kujunes tugevalt kallutatuks, nimelt domineerivad õnnestumist kirjeldavad verbid. Viimane annab üsna loogilise vastuse sellele, et värvikamalt iseloomustatakse pigem sündmuse kajastaja poolehoidu omavaid sündmusi.

2.1.1. Õnnestumised

Õnnestumiste all on suur osa vastavalt värava löömise või korvi viskamisega seotud verbidel. Käsitletavat sõnad tuuakse välja verbi kasutust kokkuvõtivate tabelite näol.

1. AMPUA

	<i>Laituri Veli-Matti Savinainen ampui porilaisille 2-1-voittomaalin jääkiekon SM-liigan viidennen loppuottelun kolmannessa jatkoerässä maanantaina Tampereella.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Hän ampui voittomaalin, kun jatkoaikaa oli jäljellä noin puolitoista minuuttia.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravale peale lüüa, väravat lüüa	tulistada, lasta; haavata; tappa; maha lasta

2. HAALIA

	<i>Bergeron haali lisäksi yhden syöttöpisteen.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivsuspunkte koguda	koguda, kokku tassida, kokku kraapida; hankida, muretseda

3. HASSUTTAA

	<i>Avausmaalin teki lopulta Sakari Salminen, joka karkasi laidasta läpi, hassutti Ruotsin maalivahdin ja nosti kiekon maaliin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mööda mängida, vastast petta	naljatada, rumalusi rääkida; narrusi teha, veiderdada, tembutada, vigurdada, vigurdada

4. HÄÄRIÄ

	<i>Sveitsi hääri tehokkaasti Slovenian maalilla läpi ottelun.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Kapellimestarina hääräsi Michael Keränen, joka laukoi kaksi maalia ja syötti yhtä monta.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivselt mängida	askeldada, toimetada, rabeleda

5. ISKEÄ

	<i>Jokerien kultakypärä Ilari Filppula vei avauserässä vieraat johtoon ja toisessa erässä Nichlas Hardt iski ylivoimalla 2-0-osuman narripaidoille.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Yhden miehen alivoimalla Tapio Laakso purjehti kuitenkin läpi ja iski päätösnumerot maalin kattoon ohi Juuso Riksmanin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravale peale lüüa, väravat lüüa	äiata, lüüa

6. JAUHAA

	<i>Kun Sveitsin Andres Ambühl joutui jäähylle, Ruotsin ylivoima jauhoi Henrik Sedinille paikan siirtää kiekko tyhjään maaliin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	värvavat soodustav olukord tekitada	jahvatada, peenestada

7. JYRÄTÄ

	<i>Leijonat jyräsi torstai-iltana Odensessa Tanskan tylästi maalein 7-0.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Denver jyräsi pituusylivoiman avulla korin alta ja läheltä 74 pistettä ja nappasi yhdeksännen peräkkäisen voiton.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	nagu teerulliga üle sõidetud, ülekaalukalt võitma	tasandada

8. KAATAA

	Suomi kaatoi Venäjän, ja Kontiola teki kaksi maalia.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	maha suruda, võita	ümber ajada, kummuli keerata; maha raiuda, langetada

9. KARATA

	<i>James karkasi jatkoajan lopussa vartijaltaan, ajoi korille ja nosti voittopisteet 103-102 summerin soidessa.</i>	
	Spordiala	koripallo
	Allikas	Ilta-Sanomat
	<i>Joukkueen pistenikkari hiiltyi avausjakson lopussa tuomareille, sai teknisen virheen, ja Kotka karkasi puolivälissä kymmenen pisteen johtoon.</i>	
	Spordiala	koripallo
	Allikas	Helsingin Sanomat

10. KAUNISTELLA

	<i>Jevgeni Medvedev, Aleksandr Radulov ja Jevgeni Rjasenski kaunistelivat kymmenessä minuutissa osumillaan tilanteeksi 4-0.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	värvaid lüüa; veatult, resultatiivselt mängida	ilustada, kaunistada

11. KELLISTÄÄ

	<i>Kanada kellisti perjantain välierissä Suomen maalein 3-1.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Latvia kellisti Slovakian torstaina jääkiekon MM-kisoissa Helsingin alkulohkossa maalein 5–3.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	maha suruda, ülekaalukalt võita	ümbär ajada, kummuli keerata

12. KIEMURRELLA

	<i>Kolmannen erän alkupuolella Duchene kiemurteli Tanskan puolustuksen läpi, käytti kiekon Jordan Eberlellä, ja iski lopullisen niitin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mööda mängida, vastast petta	loogelda, siuelda; väherda, viselda, püherdada

13. KILAUTTA

	<i>Kölnissä 2010 Kontiola kilautti puolivälierän rankkakisassa kiekon yläputkeen.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravat lüüa	kõlksatama (metalne heli)

14. KIRMATA

	<i>Stars kirmasi jatkoon otteluvoitoin 3-1.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Kotkan KTP Basketin Antwine Williams täytti eilen 38 vuotta, mutta kirmasi Korisliigan neljännessä finaalissa kuin nuorukainen.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	kiirelt liikuda, resultatiivselt liikuda	kihutada, lennata

15. KORJATA

	<i>Vierasjoukkue Everett korjasi pisteet hulinaottelusta maalein 4-3.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	punkte koguda	kokku korjata, koguda

16. KURITTAA

	<i>Haataja jatkoi illan toisella maalillaan Tanskan kurittamista päätöserän alussa.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	efektiivselt mängida (vastameeskonnast selgelt üle olla)	karistada, nuhelda, käsile võtta

17. LATOA

	<i>Ennen loppuottelusarjaa Ässien ylivoima oli ollut tehotonta, mutta keskiviikkona porilaiset latoivat peräti neljä maalia ylivoimalla.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Indianan parhaimmistoa olivat Paul George, joka latoi 27 pistettä ja poimi 11 levypalloa, sekä Roy Hibbert, jonka tilastosarakkeeseen kirjattiin 22 pistettä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	järiest väravaid lüüa	laduda, vurnastada

18. LIHOA

	Wild-kippari Mikko Koivun tilasto lihoi syöttöpisteellä.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-sanomat	
		Spordikeeles	Üldkeeles
	Tähendus	resultatiivsuspunkte koguda	paksuks minna, juurde võtta

19. LINGOTA

	<i>San Antonion parhaita olivat 24 pistettä heittänyt veteraanipelaaja Tim Duncan ja 26 pistettä lingonnut Tony Parker.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korvi visata	loopima, paiskama, pilduma

20. MURJOA

	<i>Ranskan liigan ykkösjoukkue Gravelines Dunkerque murjoi tiistaina Katajan kotisalissaan 29 pisteellä.</i>	
	Spordiala	koripallo
	Allikas	Helsingin Sanomat
	<i>Jääkiekkoilun hallitseva maailmanmestari Venäjä muisti muita MM-kisamaita varoituksella, kun joukkue murjoi avausottelussaan Latvian 6-0 (1-0, 3-0, 2-0).</i>	
	Spordiala	jääkiekko
	Allikas	Ilta-Sanomat
	Tähendus	Spordikeel
		Üldkeel
	Tähendus	ülekaalukalt võita
		peksta, taguda; purustada, lõhkuda

21. MÄTTÄÄ

	<i>Nick Dineen mätti peräti viisi maalia.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	järjest väravaid lüüa	kühveldada, ammutada, kuhjata

22. NAPATA

	<i>Hanno Möttölä naulasi ToPolle kahdeksan pistettä ja nappasi kuusi levypalloa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	lauapalli hankida	näpsata, haarata, näpata

23. NAULATA

	<i>Hanno Möttölä naulasi ToPolle kahdeksan pistettä ja nappasi kuusi levypalloa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Buffalon Thomas Vanek kuittasi tästä kaudesta muhkeat 7,1 miljoonaa dollaria ja pistepörssiin hän naulasi 41 pinnaa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korvi visata	naelutada

24. NIITATA

	<i>Michael Pounds säkitti seitsemän pistettä viimeisen kuuden minuutin aikana ja niittasi ottelun KTP:n vaihtopenkin edestä heitetyllä kolmosellaan 49 sekuntia ennen loppua.</i>	
	Spordiala	koripallo
	Allikas	Ilta-Sanomat
	<i>Venäjä voitti lopulta 3–1 myöhään lauantaina, kun Vladimir Tsatšjov niittasi kiekon tyhjäin Suomen maaliin 18 sekuntia ennen loppua.</i>	
	Spordiala	jääkiekko
	Allikas	Helsingin Sanomat

25. ORKESTROIDA

	<i>Ylivoiman turvin Ruotsi sai erän loppuun momentumini, ja jäähyn aikana Henrik Sedin orkestroi todella näyttävän 2-0-osuman.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivselt mängida, värvavat lüüa	orkestreerima

26. PAUKUTTA

	<i>Porin Ässät tasoitti jäähkiekon SM-liigan loppuotteluserjan paukuttamalla Tampereen Tapparan nurin maalein 5-1.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	palju värvavaid lüüa	lüüa, kopsida, kolkida, paugutada

27. PEITOTA

	<i>Heat peittosi Milwaukeeen 98-86 LeBron Jamesin ja Dwyane Waden johdolla.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	vastasmeeskonda võita	peksta, tuupi teha, kolki anda

28. POMMITTAA

	<i>Grand Rapids pommitti Houstonin nurin 7–0-voitolla ja eteni jatkoon otteluvoitoin 3–2.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	rohelt väravaid lüüa	pommitada

29. PUNNERTAA

	<i>HIFK punnersi tärkeän 4-2-voiton Lukosta jääkiekon SM-liigassa viimeistä edellisessä runkosarjan kotipelissään.</i>	
	Spordiala	jääkiekko
	Allikas	Ilta-Sanomat
	<i>Pelicans punnersi sitkeästi ohi, kun kevättä kohti peliään rutkasti parantanut Timo Pärssinen laukoi kauden 13. maalinsa ja puolustaja Markus Seikola varmistui kolme sarjapistettä illan toisella ylivoimamaalillaan.</i>	
	Spordiala	jääkiekko
	Allikas	Helsingin Sanomat
		Spordikeel
	Tähendus	võiduni pingutada
		Üldkeel
		punnitada, ponnistada

30. PURJEHTIA

	<i>Yhden miehen alivoimalla Tapio Laakso purjehti kuitenkin läpi ja iski päätösnumerot maalin kattoon ohi Juuso Riksmannin.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mööda mängida, vastast petta	purjetada, seilata

31. PUSSITTAA

	<i>Koponen urakoi 30 peliminuuttia, pussitti 23 pistettä, otti kaksi levypalloa ja antoi seitsemän koriin johtanutta syöttöä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Sekä Timo Heinonen että Sefton Barrett pussittivat komeat 22 pistettä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korvi visata	midagi kotti panna

32. REPIÄ

	<i>Curry heitti torstaina 22 pistettä ja sai tukea keskushyökkääjä Andrew Bogutilta, joka repi 21 levypalloa ja heitti 14 pistettä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	lauapalli hankida	rebida, kriimustada, kiskuda

33. ROHMUTA

	<i>Ryan McDade rohmusi 15 levypalloa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	Clark rohmusi kaikkiaan 40 pistettä kovilla prosenteilla.		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	lauapalli hankida või punkte koguda	kokku kraapida, ahnitseda

34. RUSIKOIDA

	<i>Oklahoma rusikoi Charlotte Checkersin vieraissa 8-1 ja tasoitti otteluvoitot 2-2:een.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ülekaalukalt võitma	taguma, tampima, uhmerdama

35. RYÖSTÄÄ

	<i>SaiPa ryösti vieraspisteet Äijänsuolta upealla esityksellä.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	Ässät oli ryöstää kotiedun itselleen varsinaisella peliajalla.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	agressiivselt ja võidukalt mängida	röövida

36. RÄJÄYTTÄÄ

	<i>Pettersson räjäytti pankin Ruotsin neljäntenä laukojana.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravale peale lüüa, väravat lüüa	õhkida, õhku lasta

37. SAALISTAA

	<i>KalPalla oli tuloksellisesti hyvä viikko, sillä kuopiolaisjoukkue saalisti seitsemän pistettä kolmesta pelistä.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeeles	Üldkeeles
	Tähendus	punkte koguda	jahtida, küttida, püüda

38. SEIKKAILLA

	<i>Kun Tappara-vahti Juha Metsola seikkaili turhan kaukana maaliltaan.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	kirjeldab väravavahi liikumist viimase vastutusalast liiga kaugele	seigelda

39. SINETÖIDÄ

	<i>Detroitin 3–2-jatkoaikavoiton sinetöi Pavel Datsjuk.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mängule võidukat punkti panna; väravat lüüa	pitseerida

40. SÄKITÄÄ

	<i>Michael Pounds säkitti seitsemän pistettä viimeisen kuuden minuutin aikana ja niittasi ottelun KTP:n vaihtopenkin edestä heitetyllä kolmosellaan 49 sekuntia ennen loppua.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korvi visata	säkki – kott ~ säkittää – kotti panna

41. SÄVÄYTTÄÄ

	Myös Lasse Kukkosen yläkulmalaukaus säväytti.		
	Spordiala	jäähiekk	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	teha midagi resultatiivset, mis publiku valjult kaasa elama paneb	ehmatada, šokeerida, vapustada

42. TAKOA

	<i>Chicago takoi neljä osumaa reilussa viidessä minuutissa Niklas Bäckströmin vartioimaan maaliin.</i>		
	Spordiala	jäähoki	
	Allikas	Ilta-sanomat	
		Spordikeeles	Üldkeeles
	Tähendus	väravale peale lüüa	taguda, sepistada, peksta, lüüa

43. TULITAA

	<i>KalPa ja Tappara puolustivat veltosti ja tulittivat maaleja urakalla jääkiekon SM-liigan lauantain kierroksella.</i>		
	Spordiala	jäähoki	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravale peale lüüa	tulistada, tule all hoida, tuld anda

44. UPOTTA

	<i>Viime viikolla Euroliigan parhaaksi pelaajaksi valittu Koponen hääri nyt 27 minuuttia ja upotti siinä ajassa 12 pistettä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korvi visata	uputada, vee alla vajutada

45. VALLOITTAA

	<i>Joensuun Kataja palasi tiistaina Euroopan kentiltä Korisliigaan valloittamaan Karjalan herruuden, kun se kukisti jo kolmannen kerran tällä kaudella Lappeenrannan NMKY, nyt pistein 107-72 (57-28).</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võita	vallutada, okupeerida

46. VIIMEISTELLÄ

	<i>Norjan maalintekijöinä onnistuivat kaksi maalia viimeistellyt Per-Åge Skröder ja Anders Bastiansen.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Pingviinilauman suurin sankari oli hattutempun viimeistellyt James Neal.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravat lüüa	viimistleda, kohendada, siluda

47. VÄÄNTÄÄ

	Venäjä väänsi Helsingissä 8-4-voiton Itävallasta.		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	vastased maha suruda; võita	väänata, painutada, koolutada

2.1.2. Ebaõnnestumised

Selgus, et ebaõnnestumist või kaotust väljendavate verbide osatähtsus kogu artiklite mahu peale on kordades väiksem.

1. KOOMAILLA

	<i>Slovakiialla on aivan riittävästi ratkaisuvoimaa rokottamaan, jos Suomi koomailee kaukalon tärkeillä alueilla.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mitteaktiivselt väljakul liikuda (anda vastastele väravalöömisel eelis)	koomas olla, aeglane olla

2. ROMAHTAA

	<i>Kaudella 2009–10 SaiPa romahti täydellisesti runkosarjan viimeisessä ottelussaan.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	kaotada	kokku variseda, sisse langeda

3. SAMENTAA

	<i>Golden State Warriorsin huippupuolustus samensi New Yorkin Knicksin hyökkäyspelin koripallon NBA:n maanantain kierroksella.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	nõrgestada, segadust tekitada	pilvitada, häguseks muutuda

4. TAIPUA

	<i>Finaaleissa Ässille taipunut Tappara kasaa kovaa vauhtia ensi kauden joukkuettaan.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	kaotada	painduda, kaarduda, koolduda

5. TUHOUTUA

	<i>Erinomaisen avauserän pelannut Suomi oli kiinni voitossa pitkään, mutta Venäjän tasoitus (Aleksei Tereshenko) tuli aivan kolmannen erän alussa. Samalla tuhoutui Ortion maaottelu-uran toinen nollapeli.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ebaõnnestuda	hävida; puruneda; hukkuda

6. TUHRIA

	<i>Espoolaiset tuhrivat pelivälineen vierailleen 14 kertaa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ebaõnnestuda, kaotada	määrida, sodida, mäkerdada

2.1.3. Järeldused

Kokkuvõtvalt võib öelda, et antud ajavahemikul märkisid ajalehtedes Helsingin Sanomat ja Ilta-Sanomat punkte toovat tegevust verbid *ampua, iskeä, kaunistella, kilauttaa, latoa, lingota, mättää, naulata, niitata, orkestroida, paukuttaa, pommittaa, pussittaa, räjäyttää, saalistaa, sinetöidä, säkittää, takoa, tulittaa, upottaa, viimeistellä*. Meeskonnale punkti toomine oli ka tegevus, mille väljendamiseks kasutasid artikli autorid kõige rohkem erinevaid sünonüüme. Võitu või vastasest selget üleolekut kirjeldavad tegusõnad on *jyrätä, kellistää, kurittaa, murjoa, peitota, rusikoida, ryöstää, valloittaa, vääntää*. Muus osas resultatiivsust kirjeldavad sõnad, mis on enamasti seotud osava liikumisega väljakul, on verbid *haalia, hassuttaa, hääriä, jauhaa, karata, kiemurrella, kirmata, korjata, lihoa, punnertaa, purjehtia, repiä, rohmuta, sävättää*.

Tulenevalt käsitletavate spordialade agressiivsest iseloomust, on ootuspärane, et tihti kasutatakse mängu ilmestamiseks vägivallega seotud sõnavara. Tugeva vägivaldse tonaalsusega verbid on nt *kurittaa, murjoa, rusikoida*. Eriti omane on see jäähokile, kus mängijatevaheline kontakt on suurem ning sellest lähtuvalt on ka sagedasemad vigastused. Korvpalli puhul saab eraldi välja tuua lauapallide hankimist märkivaid kujundlikke verbe *napata, repiä ja rohmuta*. Kuna ühe spordiala piires kasutatavat sõnavara ei ole alati võimalik teise spordiala konteksti üle kanda, siis jäähokis eelnimetatud tegevustele vaste puudub.

2.2. Substantiivid

Artiklites leitud kujundlikud nimisõnad oli võimalik jagada kaheks – tegijale nime andvad ja üldiselt mänguga seotud substantiivid. See sõnaliik võib olla üheks kandvaks sõnaliigiks spordikeeles, kuna tegelikud sporditerminid ja ülekantud tähendusega nimisõnad (nt võrreldud elukutsed) on omavahel tähenduselt kauged.

2.1.1. Tegijat nimetavad substantiivid

Tegijale nime andvad sõnad viitavad mängija meisterlikkusele või tugevale küljele, näiteks kõrvutatakse mõne muu valdkonna meistriga, nagu seda on arhitekt, dirigent või puussepp. Alljärgnevalt on esitatud loetelu tegijale nime andvatest substantiividest soome spordikeeles.

1. ARKKITEHTI

	<i>Stana oli yksi Slovakian voiton arkkitehdeistä.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võtmemängija, resultatiivne mängija	arhitekt

2. APOSTOLI

	<i>Puolustuspelin apostolina tunnettu Hongan päävalmentaja Pekka Salminen hyrisi voiton jälkeen tyytyväisenä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	meisterlik mängija, resultatiivne mängija	(Kristuse) jünger

3. ATOMIREAKTORI

	<i>Hänen miehistönsä kävi välillä kuumana kuin atomireaktori.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	kirjeldab võrdluses vea piiril mängivaid mängijaid	tuumareaktor

4. HAALARITYÖNTEKIJÄ

	<i>Hieman kulmikas sentteri on haalarityöntekijä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võtmemängija, resultatiivne mängija	musta töö tegija

5. IHMEMIES

	<i>Uransa ensimmäistä A-maaottelua pelaava ihmemies Antti Raanta piti Suomen pystyssä avauserässä Slovakiaa vastaan.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, võtmemängija, üllatusmängija	imemees

6. KAPELLIMESTARI

	<i>Henrik ja Daniel Sedin olivat kapellimestareina Ruotsin kukistaessa Suomen välierässä maalein 3-0.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Kapellimestarina hääräsi Michael Keränen, joka laukoi kaksi maalia ja syötti yhtä monta.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, võtmemängija	dirigent, kapellmeister

7. KATKAISIJA

	<i>Liigajumbo Columbus Blue Jacketsist ei ollut Chicago Blackhawksin pisteputken katkaisijaksi, vaikka joukkue sitä sinnikkäästi yritti.</i>		
	Spordiala	jäähoki	
	Allikas	Iltasanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mänguolukorra muutja, võtmemängija	katkaisin – lüliti; katkaisija – katkestaja

8. KERMA

	USA:n puolustaja Justin Faulk on kisojen syöttöpörssin kermaa kuudella pinnallaan.		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, võistkonna parim mängija (konkreetses mängus)	koor, parem pala; koorekiht, eliit

9. KEULAKUVA

	<i>Kaksi viime kautta Kanadan junioriliiga WHL:ssä pelannutta Bozonian pidetään ranskalaisen jääkiekon tulevaisuuden keulakuvana.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	tippmängija, osav mängija	käilakuiu

10. KORIKUNKKU

	<i>Lehto nousi 21 pisteellään pelin korikunkuksi.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	palju punkte visanud mängija, resultatiivne mängija, võistkonna parim mängija (konkreetses mängus)	kori – korv; kunkku – kuningas

11. KUUMAKALLE

	<i>Toinen kuumakalle oli Martin Zeno.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	veapiiril mängiv mängija	kergesti ärrituv, temperamentne inimene

12. LUUKKUAHTI

	<i>Oklahoman Antti Tyrväinen jäi ilman tehopisteitä ja maalivahti Niko Hovinen oli luukkuvahhtina.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	väravavaht	luukku – luuk; vahti – valvur, vaht

13. MAESTRO

	<i>Kun kaksi tuollaista maestroa [Kontiola ja Juhamatti Aaltonen] on vierellä, pääsee hyödyntämään omia vahvuuksiaan, Pesonen kuittasi vaatimattomasti.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võtmemängija, osav mängija	maestro

14. MAALIKUNINGAS

	<i>Venäjän tähtisikermä saa otteluun kovan vahvistuksen, kun NHL:n tämän kauden maalikuningas Aleksandr Ovetshkin liittyy punanuttujen riveihin.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	palju väravaid löönud mängija, resultatiivne mängija	maali – värav; kuningas – kuningas

15. MAALINSYLKIJÄ

	<i>Entisen maalinsylkijän rooli on muuttunut.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ründaja, väravalööja	sylki – sülg ~ sylkijä – sülgija

16. MAALIPYSSY

	<i>Columbuksen maalipyssy Marian Gaborik ei saavu vahvistamaan Slovakian MM-joukkuetta perjantaina alkavissa kisoissa.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ründaja, väravalööja	maali – värav; pyssy – püss

17. PAINAJAINEN

	Tässä ovat Suomen tämän illan painajaiset.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	tugev vastane	õudusunenägu, luupainaja

18. PENTU

	<i>Leijonan pennut pelaavat pronssista kuten viime vuonna.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mängijad (juuniorid), noorteliiga meeskond	kutsikas, poeg, põngerjas, jõnglane

19. PIKKURAKETTI

	<i>Ottelun ratkaisi Lukon pikkuraketti Justin Azevedo.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	meisterlik mängija, kiirelt liikuv mängija	pikku – väike; raketti – rakett

20. PISTEHAI

	<i>Durant otti vastuuta kahden miehen edestä, kun joukkueen toinen pistehai Russell Westbrook joutui lauantaina polvileikkaukseen ja on loppukauden sivussa.</i>	
Spordiala	koripallo	
Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Kotkan perusseitsikon pistetilasto on tasainen: Michael Pounds on tehnyt keskimäärin 7,3 pistettä ja ryhmän pistehai Devonne Gilesin keskiarvo on 16,6 pinnaa.</i>	
Spordiala	koripallo	
Allikas	Helsingin Sanomat	
	Spordikeel	Üldkeel
Tähendus	palju korve visanud mängija, resultatiivne mängija	piste – punkt; hai – hai, kibe käsi, äss

21. PISTEKUNINGATAR

	<i>27-vuotias venäläinen oli kolmannessa finaalissa joukkueensa pistekuningatar (18).</i>	
Spordiala	koripallo	
Allikas	Helsingin Sanomat	
	Spordikeel	Üldkeel
Tähendus	palju punkte visanud mängija, resultatiivne mängija, võistkonna parim mängija (konkreetses mängus)	piste – punkt; kuningatar – kuninganna

22. PISTELINKO

	<i>Jäällä Korpikoski ei ole profiloitunut tähtitason pistelingoksi, mutta pelkäsi rouhijaksi Phoenix-hyökkääjää ei voi syyttää.</i>	
Spordiala	jäähkiekko	
Allikas	Ilta-Sanomat	
	Spordikeel	Üldkeel
Tähendus	ründaja, resultatiivne mängija	linko – ling

23. PUOLUSTAJAJÄRKÄLE

	<i>HIFK:ssa viisi kautta kohauttanut puolustajajärkäle on monelle yllätykseksi yksi isäntäjoukkueen neljästätoista ensikertalaisesta MM-turnaustasolla.</i>	
Spordiala	jäähkiekko	
Allikas	Iltasanomat	
	Spordikeel	Üldkeel
Tähendus	suur kaitsemängija (kasvult)	rahn, pank, mehemürakas (järkäle)

24. SANKARI

	<i>Maalivahti Janne Juvonen ja puolustaja Markus Seikola olivat kotijoukkueen sankareita.</i>		
	Spordiala	jäähoki	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Pingviinilauman suurin sankari oli hattutempun viimeistellyt James Neal.</i>		
	Spordiala	jäähoki	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, mängu parim	kangelane, sangar

25. SNIPER

	<i>Dallasin hyökkääjä on synnynnäinen sniper, maalintekijä.</i>		
	Spordiala	jäähokiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, palju väravaid löönud mängija	ingl. k. – snaiper

26. TAKAMIESVIRTUOOSI

	<i>Portlandin takamiesvirtuoosi Damian Lillard heitti 38 pistettä eli oman ennätyksensä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	meisterlik tagamängija, resultatiivne tagamängija, palju korve visanud tagamängija	takamies – tagamängija, virtuoosi – virtuoos

27. TAPPELIJA

	<i>Entisen NHL-tappelijan Tie Domin Max-poika näytti maagisia taitojaan Kanadan junioriliigan lopputurnauksessa Memorial Cupissa.</i>		
	Spordiala	jäähokiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	agressiivne, suurekasvuline mängija	kakleja

28. TEHONIKKARI

	<i>Tehonikkarina hääri Tampa Bayn Steven Stamkos, joka kirjasi erässä kolme syöttöpistettä.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ründaja, resultatiivne mängija	teho – võimsus, jõud, tõhusus, mõju; nikkari – puusepp

29. TILASTOROHMU

	<i>Bisonsin tilastorohmu oli jenkki Martin Zeno, joka nakutti 16 pistettä ja repi 13 levypalloa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivne mängija, võistkonna parim mängija (konkreetses mängus)	tilasto – statistika ; rohm – koguja, ahnitseja

30. TUKIPILARI

	<i>Maalivahti Petri Vehanen oli Lukon tukipilari.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võtmemängija, tähtis mängija, väravavaht	toetav konstruktsioon (nt arihitektuuris)

31. VALOPILKKU

	<i>Granlund on ollut yksi harvoista Suomen valopilkuista, joten maali oli ansaittu.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Derick Brassard on ollut Rangersin hyökkäyspäässä joukkueensa valopilkku.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ründaja, resultatiivne mängija	valguspunkt, helendav täpp

32. YKKÖSKASSARI

	<i>Crawford on NHL:n ykköskassari päästettyjen maalien keskiarvossa (1,46) ja kakkonen torjuntaprocentissa (94,3).</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	(üks meeskonna parimaid) resultatiivne mängija, meisterlik väravavaht	ykkös – esimene; kassari – matseetetaoline nuga

33. YKKÖSNYRKKI

	<i>Kanadan hyökkäysketjuista varsinkin Claude Giroux'n johtama ykkösnyrkki laidoillaan Stamkos ja Andrew Ladd jatkoj torstaina vahvoja esityksiään.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	(üks meeskonna parimaid) ründaja, resultatiivne mängija	ykkös – esimene; nyrkki – rusikas

34. YKKÖSPAKKI

	<i>Myöskään ykköspakiksi arvellun Juuso Hietasen ilta sisälsi turhan paljon virheitä.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	(üks meeskonna parimaid) kaitsemängija	ykkös – esimene; pakki – tööriistakohver

35. YKKÖSTYKKI

	<i>Mikäli Venäjän ykköstykkien Kovaltshukin ja Radulovin työrukkaset ovat löytyneet, luvassa on hikin ilta.</i>		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	(üks meeskonna parimaid) ründaja, resultatiivne mängija	ykkös – esimene tykki – suurtükk

2.2.2. Mänguga seotud substantiivid

Teine jaotis ehk mänguga üldisemalt seotud nimisõnad kannavad lauses emotsiooni, andes väljakul toimuvale tegevusele koondava nime, näiteks sõna maalinälgäisyys viitab võistkonna võidutahtele. Üldised mängu ja selle pildiga seotud substantiivide loetelu on järgmine:

1. HERKKUPALA

	<i>Ottelun herkkupala oli Jukka Peltolan rystynostoläpiajon päätteeksi.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mängu tipphetk	maiuspala

2. KOSMETTIKKA

	<i>Loppu kolmannelta ja koko neljäs neljännes olivat kosmetiikkaa.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	nimetab mänguaega, mis võiks ka olemata olla; meeskonna ülekaal on selgunud juba varasematel veerandaegadel	kosmeetika, iluravi

3. METSÄSTYSTILASTO

	<i>Etelä-Savon metsästystilastot kertovat tältä talvelta 39 ilveksen kaatamisesta.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mängude statistika	metsästys – jaht, jahipidamine, küttimine; tilasto – statistika

4. MYRKKY

	USA:n pelinopeus oli hänelle myrkkyä.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	Loimaan aggressiivinen pelitapa oli myrkkyä kotiryhmälle.		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	ühe meeskonna mängukiirus on vastasele või vastasmeeskonnale nõrgaks küljeks	mürk

5. MAALIHANA

	<i>Ruotsin avasi ottelun räväkästi, mutta Kanada otti pelin vähitellen haltuunsa ja avasi maalihanat ylivoimalla ennen erän puoliväliä.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	nimetab vastavalt järjestikust väravatelöömist või vastupidi	maali – värav; hana – kraan

6. MAALINÄLKÄISYYS

	<i>Leijonien pelissä oli paljon hyvää, mutta maalinälkäisyys olisi saanut paistaa vähän vahvemmin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	võidutahe	maali – värav; nälkäisyys – nälg, himu

7. PUSSI

	<i>Rannikko upotti ottelussa kaikki kahdeksan vapaahettoaan pussin pohjaan.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	korv	kott

8. RESEPTI

	<i>Kotijoukkueen resepti näytti alkuun riittävän hyvin: kahden maalin johto avauserässä, yksi lisää toisessa.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mängutaktika	(raivmi või toidu)retsept, nõuanne, õpetus

9. RYÖSTÖRETKI

	<i>Ässien ryöstöretken onnistuminen Mansessa merkitsi sitä, että joukkue pääsee yrittämään Suomen mestaruuden ratkaisemista ensi keskiviikkona kotihallissaan.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mäng, võidukas mäng	röövretk

10. SAALIS

	<i>Pau Gasolin saalis oli 16 pistettä, 16 levypalloa ja kuusi syöttöä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	resultatiivsus-statistika	saak, noos

11. TRILLERI

	<i>Liki 1 500 katsojaa sai nauttia Kisahallissa mainiosta divaritason trilleristä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	mäng, võistlus	põnevik

12. TÄHTISIKERMÄ

	<i>Kanadan tähtisikermä jatkoi perjantaina vakuuttavia otteitaan Tukholmassa kaatamalla Valko-Venäjän vaivattomasti maalein 4-1.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	osavatest mängijatest koosnev meeskond, meeskonna tippmängijad	täheparv

13. UNELMA

	Ässien ylivoima toimi kuin unelma.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	positiivne mängukulgemine	unelm, unistus, illusioon

2.2.3. Järeldused

Tabelitest järeldub, et tegijale nime andvate substantiivide kasutus on värvikas ja mitmekülgne, ent samas konkreetne – lähtutakse muu valdkonna esindajatest. Sageli kasutatakse metafoorseid kujundeid punktitoojat märkides, nt *kapellimestari*, *arkkitehti*, *tehonikkari*. Teistest enam toodi liitsõnaga välja mängijaid, kes olid oma meeskonnas meisterlikud. Sellistel puhkudel on keelendis juba esimeses osas heale resultaadile viitav sõna: *korikunkku*, *maalikuningas*, *maalinsylkijä*, *pistekuningatar*, *pistehai*, *pistelinko*,

tehonikkari, tilastorohmu, ykköskassari, ykkösnyrkki, ykköspakki, ykköstykki. Afektiivsete substantiivide tarvitamine toetab spordiajakirjanike taotlust muuta spordiuudis adressaadi jaoks emotsionaalsemaks. Mänguga seotud substantiivide tarvitamine on abstraktsem, kuid sarnaselt tegijale nime andvate substantiividega kasutatakse ka selles jaotuses palju kujundlikke väljendeid, nt mängule omistatakse röövretke tähendus (*ryöstöretki*) või korvi kõrvutatakse kotiga (*pussi*).

2. 3. Adjektiivid

Adjektiivid kannavad üldist hinnangut andvat funktsiooni, iseloomustades mängu, meeskonda või tegevust. Adjektiive oli teiste uuritud sõnaliikidega võrreldes vähem, kuid need andsid siiski suure panuse artikli ilmestamisel. Sõnu sai jagada sarnaselt substantiividega kaheks – tegijat iseloomustavad ja mängu iseloomustavad. Kõiki omadussõnu ei ole võimalik kõne all olevatel spordialadel üheselt võtta, seepärast seletatakse nende tähendust konkreetse näitelause põhjal.

2.3.1. Tegijat iseloomustavad adjektiivid

Tegijat iseloomustavad adjektiivid on valdavalt mängijaid ülistavad. Need sõnad viitavad mängijate meisterlikkusele või tugevale küljele.

1. KIVIKOVA

	<i>Pinar Karsiyakan kaataminen on arvostettava suoritus, sillä joukkue on hävinnyt kivenkovassa Turkin liigassa tällä kaudella vain kolme peliä ja sarjassa ryhmän takaa löytyy muun muassa EuroLeaguessa 16 parhaan joukossa olevat Anadolu Efes ja Besiktas.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
	<i>Hän oli kivikova niin varsinaisella 40-minuuttisella kuin viiden minuutin jatkoajallakin.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab osavat meeskonda, mängijad või kogu liigat	tugev, vastupidav

2. MIEHEKÄS

	Latvia oli aika miehekäs joukkue.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostustab tugevat, osavat meeskonda	mehelik, mehine

3. SAMETTIKÄTINEN

	<i>Yhden niistä Leijonat hyödynsi, kun samettikätiset Kontiola ja Juhamatti Aaltonen pelasivat maalivahti Rob Zeppin tilanteesta ulos.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostustab osavat mängijat	osavate kätega, kuldsete kätega

4. VIKKELÄJALKAINEN

	<i>Mahtuu mukaan SaiPan vikkeläjalkainen Roberts Jekimovskin.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab kiirelt ja osavalt liikuvat mängijat	vilgas, kärme, nobe

2.3.2. Mängu iseloolestavad adjektiivid

Mängu iseloolestavad omadussõnad käituvad spordikeeles mängule või tegevusele hinnangut andvalt. Alljärgnevalt loetletakse artiklitest leitud jäähoki ja korvpalli mängu iseloolestavad adjektiivid.

1. ARMOTON

	<i>Suomen on saatava esiin armoton taisteluilme ja toteutettava yhteistyön jääkiekkoa.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostab võidusoovi ja tugevat võitlusvaimu	armutu, halastamatu, hoolimatu, karm

2. KIEKOLLINEN

	<i>Yhdysvallat pelasi kiekollista peliä ensimmäisessä erässä ja meni 2-0-johtoon ennen erän puoliväliä.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostab ausat ja edukat jäähoki mängu	jäähokilik

3. KOMEA

	<i>Hän sai syöttöpisteet kahteen ensimmäiseen osumaan ja kasvatti turnaussaldonsa komeaksi: 3+4 pistettä, eikä takana ole kuin kolme ottelua.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab resultatiivsust	kena, tore, ilus

4. KYLMÄVERINEN

	Nyquistin maali oli kylmäverinen.		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab tugevat, ootamatut lööki	külmavereline

5. MAAGINEN

	<i>Entisen NHL-tappelijan Tie Domin Max-poika näytti maagisia taitojaan Kanadan junioriliigan lopputurnauksessa Memorial Cupissa.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab mängija head liikuvust, osavust	üleloomulik, maagiline

6. MAUKAS

	<i>HPK:lle harvinaisen ja maukkaan voiton Areenan valojen loisteessa ratkaisi jatkoaikamaalillaan Robert Leino.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostustab meeskonna jaoks tähtsat võitu	maitsev, hõrk, isuäratav

7. MUHKURAINEN

	<i>Los Angeles Lakersin runkosarja koripallon NBA:ssa on ollut ennakoitua muhkuraisempi, mutta joukkueen pelit jatkunevat pudotuspeleissä.</i>		
	Spordiala	koripallo	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab meeskonna võistlusseeria ebaedu	kühm, muhk

8. NIHKEÄ

	<i>Ottelun alku oli Suomelle nihkeä ja Sveitsi johti ottelua jo viiden minuutin pelin jälkeen 1-0.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab rasket, võitlusrikast mängu	niiske, röske, kleepuv, naksuv

9. PEHMEÄ

	<i>JYPin puolustaja Yohann Auvitu oli liian pehmeä Ryanin rinnalla, ja porilaiset saivat ansaitun voiton.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab kaitsetöö nõrkust	pehme

10. PUHDAS

	<i>Edellisestä tappiosta itseään syyttänyt Rinne piti maalin puhtaana koko ottelun ajan.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Ilta-Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab väravavahi head kaitsetööd,	puhas, mäardumatu; hügieeniline, steriilne

11. ROMANTTINEN

	<i>Slovakeia-ottelussa Korpikosken alku ei ollut yhtä romanttinen.</i>		
	Spordiala	jäähkiekko	
	Allikas	Helsingin Sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloomustab mängu või mängija edukust	romantiline, meeleolukas

12. TAHMEA

	Ruotsi puristi maanantain iltatottelussa tahmean 2-1-voiton Valko-Venäjältä jääkiekon MM-kilpailuissa Tukholmassa.		
	Spordiala	jääkiekko	
	Allikas	Ilta-sanomat	
		Spordikeel	Üldkeel
	Tähendus	iseloostab rasket mängu	kleepuv, külgehakkav

2.3.3. Järeldused

Nende artiklitest leitud näidete põhjal saab järeldada, et enamik kasutatud adjektiive on positiivse alatooniga, st et adjektiividega antakse edasi mängijate osavust või rasket ja võidukat mängu, nt *kivikova*, *vikkeläjalkainen*, *armoton*. Kuigi siinses uurimuses käsitletud adjektiivid kannavad positiivset emotsiooni, ei saa unustada, et terviktähenduse annab omadussõnale ikkagi kontekst. Allikmaterjalist võis leida ka adjektiivid *pehmeä*, *puhdas*, *romanttinen*, mille tarvitamist sporditeemalises artiklis võib pidada tavapäratuks.

2.4 Järeldused verbide, substantiivide ja adjektiivide kasutamise kohta soome spordikeeles.

Bakalaureusetöö „Afektiivsust väljendavad keelendid soome spordikeeles“ raames uuritud sõnadest ilmnas, et spordisõnumi edastajad kasutavad kujundlikku kõnepruuki pigem positiivse alatooniga sündmuste puhul. Kuigi käesolevas töös kandsid allikmaterjalist leitud sõnad positiivset emotsiooni, tuleb sõna tähendusvälja määramisel alati lähtuda kontekstist.

Siinses töös vaadeldud verbid põhinesid võistkonna mängijate tegevuse värvikal edasiandmisel. Põhiliselt kirjeldasid tegusõnad võistkonnale punktitoomist, vastastele „tuupi tegemist“ või muidu meisterlikku liikumist. Substantiivide eesmärk oli anda ülistav staatus mängijale, kes oma tegevusega oma meeskonnale kasu tõi. Ka mängule ja mänguga seotule anti erinevaid värvikaid nimetusi, sh *trilleri*, *maalinälgäisyys*, *myrkky*. Enamik adjektiive näitasid mängijat või mängu pigem positiivses valguses, nt *romanttinen*, *komea*, *maaginen*.

Sõja ja agressiivsusega lähedalt või kaudselt seotud sõnu oli silmatorkavalt palju. Selle põhjuseks on mõlema mängu olemus, mille tõttu on väga lihtne paralleele tõmmata tegeliku sõjategevusega – mõlemal võistkonnal on eesmärk mängus vastaseid lüüa. Sellised verbid on

näiteks *kurittaa, murjoa, peitota, paukuttaa, pommittaa, repiä, rusikoida, ryöstää, räjäyttää, saalistaa, takoa, tulittaa, upottaa, valloittaa, tuhoutua*. Vägiwaldse iseloomuga substantiivid on *maalipyssy, painajainen, sniper, tappeliija, ykkösnyrkki, ykköstykki, metsästystilasto, ryöstöretki*. Selles valdkonnas olid adjektiivid esindatud vaid üksikute sõnadega, nt *kylmäverinen*.

Ülaloodust järeldub, et soomekeelseid spordiartikleid elavdatakse afektiivsete sõnadega. Kirjutatu ilmestamiseks tuuakse sageli paralleele muude eluvaldkondadega, kuid tulenevalt võrdluste mitmekülgisusest ja potentsiaalsete alajaotuste rohkustest siinses bakalaureusetöös sellele ei keskenduta. Samuti ei ole siinse töö eesmärk esitada soome spordikeele terminoloogiat statistiliselt, kuna see on spontaanne ning selle sõnavara varieeruv: mõnd sõna kasutatakse pidevalt, mõnda üksnes paar korda.

Kokkuvõte

Bakalaureusetöös „Afektiivsust väljendavad keelendid soome spordikeeles“ uuritakse afektiivsust väljendavaid keelendeid soome spordikeeles. Spordikeelele on iseloomulik dünaamiline ja värvikas sõnakasutus ning elavad kirjeldused. Uurimistöö põhineb veebiväljaannete Ilta-Sanomat ja Helsingin Sanomat korvpalli ja jäähoki rubriigi artiklitel, mille kirjutistest on kogutud keelendeid 1. märtsist–31. maini 2013. aastal. Töös on keskendunud artikleid kujundavatele, emotsioonikandvatele verbidele, substantiividele ja adjektiividele.

Igal sõnaliigil on oma alajaotus – verbid on jaotatud õnnestumisteks ja ebaõnnestumisteks, substantiivid tegijat ja mängu nimetavateks ning adjektiivid sarnaselt tegijat ja mängu iseloomustavateks. Analüüsitav materjal on üles ehitatud peamiselt tabelitele. Igal sõnal on oma tabel, kus selle tähendus(ed) lahti seletatakse. Tabel annab lihtsa ja kompaktse ülevaate sõna tähenduse kohta nii üld- kui ka spordikeeles.

Uurimistööst selgus, et spordikeel on oma keelekasutuses väga värvikas. Uuritud sõnaliigid (verbid, substantiivid, adjektiivid) esindasid paljusid erinevatesse eluvaldkondadesse kuuluvaid sõnu. Mida kaugemal valdkond spordist on, seda emotsionaalsemaks muutis see artikli. Verbide puhul on enim kujundlikke sõnakasutusi punkte toova tegevuse kohta, ühtlasi ka vastastest üleoleku ja väljakul oskusliku liikumise kohta. Substantiivide kasutus osutus ehk kõige värvikamaks, kuna tegijaile ja ka mängule üldiselt omistatakse mõnikord spordist väga kaugete valdkondade nimetusi. Peamiselt said endale selle ülistava staatuse mingisugust resultatiivsust näidanud mängijad. Nimisõnadega ilmestatakse lauseid ka agressiivset ja võidukat mängu teise nimega nimetades. Adjektiive on teiste sõnaliikidega võrreldes vähem kasutatud. Omadussõnade funktsiooniks kujunes mängijate osavuse või raske ja võiduka mängu iseloomustamine.

Nimisõnadega mainitud agressiivsust ja vägivallaga seotut võib nimetada kõikide uuritud sõnaliikide ühisosaks. Silmatorkavalt palju on sõjakust märkivaid sõnu jäähokit kajastavates artiklites, kuid siin on oma roll ka asjaolul, et jäähoki on käsitletavatest spordialadest

agressiivsema iseloomuga. Enim esines allikmaterjalis vägivaldse alatooniga verbe ja substantiive, adjektiivide hulgas saab välja tuua vaid mõne näite.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et spordikeele tarvitus on soome keeles ootuspäraselt värvikas, kuid põhjalikumate järelduste ning tendentside välja toomiseks vajab soome spordi oskuskeel üksikasjalikumat uurimist.

Kirjandus

Cruse, Alan 2004. *Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics.* Oxford: Oxford University Press.

Haljamaa, Kadri 1998. Jäähoki sõnavara soome ja eesti kirjalikus ning suulises reportaažis. Bakalaureusetöö. Tartu ülikool. Soome-ugri osakond.

Jarva, Vesa, Timo Nurmi 2006. *Oikeeta suomee.* Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kangasniemi, Heikki 1997. Sana, merkitys, maailma. Katsaus leksikaalisen semantiikan perusteisiin. Helsinki: Finn Lectura.

Karlsson, Fred 2002. Üldkeeleteadus. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Kull, Rein 2000. Kirjakeel, oskuskeel, üldkeel. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus

Langacker, Ronald Wayne 2008. *Cognitive Grammar. A Basic Introduction.* Oxford: Oxford University Press

Niemelä, Noora 2011. Urheilijoiden nimeämisen ja referoinnin sanasemanttinen tutkimus MTV3:n Vancouverin taliolympialaisten verkkouutissoinnissa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Kieli- ja käännöstieteiden laitos.

Pajusalu, Renate 2009. Sõna ja tähendus. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Rebbase, Martin 2007. Leivoin, kohotin ja lopulta kypsytin...Urheilukielen monimerkityksiset verbit. Bakalaureusetöö. Tartu ülikool. Soome-ugri osakond.

Soome-eesti/eesti-soome taskusõnastik. Suomi-viro/viro-suomi taskusanakirja 2012. Toim. Veli-Matti Laitinen, Eve Mikone. Tallinn: TEA Kirjastus.

Seppel, Katrin 2006. Ekspressiiviset verbit urheiluselostuksissa. Esimerkkinä Antero Mertarannan jääkiekkoselostukset. Bakalaureustutkielma. Tallinnan yliopisto. Itämerensuomalaisten kielten laitos.

SESS 2007 = Soome-eesti seletav sõnaraamat. Tallinn: TEA Kirjastus.

Elektrooniline materjal

Helsingin Sanomat. Vaadatud 14.-29.01.2014 aadressil <http://www.hs.fi/>

Ilta-Sanomat. Vaadatud 10.-27.02.2014 aadressil <http://www.iltasanomat.fi/>

Affective linguistic forms in Finnish sports language

Summary

This Bachelor thesis “Affective linguistic forms in Finnish sports language” studies those linguistic forms in Finnish sports language, which express affectiveness. Sports language is characterized by a dynamic and colorful use of words, also by lively descriptions. The current study is based on ice-hockey sections of two web-publications – *Ilta Sanomat* and *Helsingin Sanomat*. The material has been gathered during the period 1 March – 31 May 2013. The study concentrates on verbs, nouns and adjectives, which carry a certain emotion and at the same time characterize sports articles.

Each part of speech is divided into subcategories – verbs are describing success and failure, nouns are naming a player or a game, adjectives are also characterizing a player or a game. The gathered material is mainly structured based on tables. There is a separate table compiled for each word, where the meaning(s) is explained. Tables give a simple and compact overview about the meanings of words in sports and everyday language.

To conclude it can be said that the linguistic performance of sports language is very colorful. The studied parts of speech (verbs, nouns and adjectives) represented words belonging to different spheres of everyday life. The further the handled field was from sports, the more emotional influence the article had. With regard to verbs most of the figurative words were used for gaining points, also for describing the superiority of an opposing team and for describing skillful movement on the field. The usage of nouns was perhaps the richest, since such linguistic forms were attributed to player and the game in general, which derive from very different fields compared to sports. These kinds of nouns were used for describing players, who were the most successful. Nouns were also used for describing aggressive and victorious game. Compared to other parts of speech, adjectives were used less. Adjectives described the skillful performance of players or characterized a hard and victorious game.

The words expressing aggressiveness or violence were evident by all parts of speech. Most of them were expressed by verbs and nouns. It is only possible to mention some examples in case of adjectives.

To summarize it can be said that as expected Finnish sports language is very colorful. However, in order to outline more thorough conclusions and tendencies, a more detailed study needs to be carried out.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Tanel Svirgsden

(sünnikuupäev: 10.05.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Afektiivsust väljendavad keelendid soome spordikeeles,

mille juhendaja on Hanna Katariina Jokela,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 21.05.2014